

РЕШЕНИЕ

№ 2969

гр. София, 28.10.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. IV-Е СЪСТАВ, в публично заседание на втори юни през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Рени Коджабашева

Членове: Йоана Генжова
Яна Ем. Владимирова

при участието на секретаря Капка Н. Лозева
като разгледа докладваното от Йоана Генжова Въззивно гражданско дело № 20221100500720 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

С решение №20197518/12.10.2021г., постановено по гр.д. №16114/2021г. по описа на СРС, 72 състав, е признато за незаконно и отменено уволнението на З. А. А., заемал длъжността „балетист“, извършено със заповед №РД-13-299/25.02.2021г. на директора на Държавен музикален и балетен център София на основание чл.328, ал.1, т.4 от КТ. Осъден е Държавен музикален и балетен център София да заплати на З. А. А. обезщетение за оставането му без работа за периода от 27.02.2021г. до 27.08.2021г., включително в размер на 5072,90 лева, ведно със законната лихва от 22.03.2021г. до окончателното изплащане. Осъден е Държавен музикален и балетен център София да заплати на З. А. А. на основание чл.78, ал.1 от ГПК сумата от 653 лева – разноси по делото. Осъден е Държавен музикален и балетен център София да заплати по сметка на СРС държавна такса върху уважените иски в размер на 302,92 лева и разноси за експертиза в размер на 200 лева.

Постъпила е въззивна жалба от ответника срещу първоинстанционното решение в цялост. В жалбата се излагат оплаквания, че решението е неправилно поради неверни правни и фактически изводи на

първоинстанционния съд, процесуални нарушения, фактически и доказателствени непълноти, необоснованост на фактическите констатации на съда, неправилно приложение на материалния закон. Излагат се доводи, че основната дейност на театъра е да представя пред публика музикално-сценични произведения, като със заповед №МА-09/29.01.2021г. директорът на Държавен музикален и балетен център София е взел решение за спиране на работата на служителите от художествено творческите колективи в театъра, или е преустановена дейността на общо 166 служители, организирани в четири структурни (творчески) звена, представляващи повече от половината от щатния състав на театъра. Поради това невярна била констатацията на съда, че голяма част от персонала е продължила да изпълнява трудовите си задължения. Излагат се доводи, че в периода на извънредното положение и извънредната епидемична обстановка са били прилагани различни ограничителни мерки, въведени със заповеди на министъра на здравеопазването, отнасящи се пряко към дейността на театъра, с които дейността му е била многократно спирана и ограничавана. Поради това работодателят е реорганизирал дейността си чрез заповеди, с които дейността е била спирана многократно, както на целия театър, така и на отделни негови колективи (структурни звена). Неправилно първоинстанционният съд приел, че на основание новоприетата разпоредба на чл.120в от КТ, работодателят може да преустанови работата, но вследствие на това спиране, продължило повече от 15 дни, не може да приложи прекратителното основание по чл.328, ал.1, т.4 от КТ. Конкретната причина, довела до спиране на работата, била приетата програма за представленията на театъра за м. февруари 2021г., поради повишената заболяемост от COVID-19 сред служителите на театъра през м. януари 2021г., наличието на смъртни случаи, включително и в творческите колективи, невъзможност да се спазва отстояние от 1,50 м. между изпълнителите на сцената при публичното представяне на представления и т.н., както сред зрителите, което е довело до отмяна на представления през м. януари, връщане на билети и т.н. Решаващ фактор за спиране на дейността на театъра се оказало и обстоятелството, че служителите на ДМБЦ няма да могат да бъдат ваксинирани организирано и масово. Необосновано било и предположението на съда, че ищецът можел да участва подготовката на представления при наличие на заповед за спиране на дейността на четири творчески колектива (включително и на балетния).

Промяната в дейността на театъра била обективно обусловена от заповедите на министъра на здравеопазването, които поставяли ограничения на работодателите по отношение на организацията на работата им. Излагат се доводи, че съставът на артисти – балетисти – мъже е намален с 25% поради спиране на работата. неправилен бил и изводът на съда, че не е била налице и финансова необходимост от прекратяване на трудови правоотношения, тъй като с оглед приложимата нормативна уредба директорът на културния институт имал право да се разпорежда самостоятелно със средствата на института, да извършва компенсирани промени на утвърдените с бюджета му приходи и разходи, и да определя числеността на персонала и възнагражденията на служителите и работниците при спазване на нормите, определени в съответните нормативни актове. Навеждат се и доводи за допуснати от първоинстанционния съд процесуални нарушения по допускане на доказателствата и връчване на книжата по делото. С оглед изложеното моли обжалваното решение да бъде отменено и да бъде постановено друго, с което предявените искове да бъдат отхвърлени изцяло.

В срока по чл.263, ал.1 от ГПК е постъпил писмен отговор на жалбата от насрещната страна З. А. А., чрез пълномощника адв. Н. К.. Счита за правилен извода на първоинстанционния съд, че спирането на дейността следва да е предпоставено от обективни обстоятелства, които да създават пречки за осъществяването ѝ. Излагат се твърдения, че значителна част от кадровия персонал на театъра е продължил да изпълнява служебните си задължения, в т.ч. и билет Арабеск. Поддържа се, че едва във въззивната жалба се излагат твърдения относно фактическата обстановка, формирали волята на работодателя за издаване на заповедта за спиране. Не можело да се направи извод, че в Държавен музикален и балетен център София са били налични вътрешно-организационни, технически, икономически или други причини, довели до спиране на дейността на театъра. Твърди се, че част от длъжностната характеристика на ищеца, с оглед артистичната и творческата длъжност, която е заемал при ответника, била и самоподготовката като част от основните му задължения и отговорности. На следващо място, съгласно заповедите на министъра на здравеопазването, дейността на театрите била само ограничена, но не и спряна, поради което не била налице обективна причина за спиране на дейността на театъра. Правилно бил кредитиран от първоинстанционния съд наведеният от ищеца довод за наличие на

злоупотреба с право и недобросъвестно упражняване на работодателска власт от страна на ответника, който целял да се освободи от точно определени двама служители. По отношение на финансовата обосновка поддържа, че отпуснатата държавна субсидия е социална мярка, която има за цел запазването на всички работни места в културните институти и подпомагане на тези структури. Излагат се доводи, че не са допуснати от първоинстанционния съд твърдените процесуални нарушения. Поради това моли обжалваното решение да бъде потвърдено.

Софийски градски съд, като обсъди събраните по делото доказателства и становищата на страните, съгласно разпоредбата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира следното от фактическа и правна страна:

Въззивната жалба е подадена в срок, от легитимирана страна, срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, и е процесуално допустима, а разгледана по същество е основателна.

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата с изключение на случаите, когато следва да приложи императивна материалноправна норма, както и когато следи служебно за интереса на някоя от страните – т. 1 от ТР № 1/09.12.2013 г. по тълк. д. № 1/2013 г. на ОСГТК на ВКС.

Постановеното решение е валидно и допустимо.

По иска с правно основание чл.344, ал.1, т.1 от КТ:

Между страните в производството е съществувало валидно трудово правоотношение, по силата на което ищецът е заемал длъжността „балетист“ при ответника и с атакуваната заповед работодателят е прекратил трудовото правоотношение между страните на основание чл.328, ал.1, т.4 от КТ.

В чл.328, ал.1, т.4 от КТ като основание за прекратяване на трудовото правоотношение е предвидено спиране на работа за повече от 15 работни дни. Под "спиране на работата", на което основание работодателят се е позовал, се разбира обективно, фактическо състояние на временно преустановяване дейността на предприятието /или на отделно поделение или звено/, при което работникът/служителят не изпълнява трудовите си задължения по независещи

от него причини – напр. организационнотехнически, икономически и т. н. Характерът на причините е без значение, но важното и основното е те да пречат на работодателя да осъществява съответната дейност, поради което отпада и необходимостта от работната сила на заетите с дейността работници/служители. В следствие на тези причини работодателят взема решение за спиране на работата, което е по целесъобразност и не подлежи на съдебен контрол. Необходимо е спирането да е реално и да е продължило не по-малко от 15 дни, през които работникът/служителят е бил в престои.

С новоприетия чл.120в, ал.1 КТ се установява право на работодателя при обявено извънредно положение със заповед да преустанови работата на предприятието, на част от предприятието или на отделни работници и служители за целия период или за част от него до отмяната на извънредното положение. До преустановяване на дейността на предприятието може да се стигне и не само по волята на работодателя, а да бъде резултат от мярка, постановена със заповед на държавен орган /ал. 2/. Тогава работодателят е длъжен да не допуска по време на преустановената дейност работниците или служителите до работните им места за периода, определен в заповедта. Според нововъведения чл. 267а КТ за времето на преустановяване на работата в случаите по чл. 120в КТ работникът или служителят има право на brutното си трудово възнаграждение. Сравнението на тази мярка със завареното законодателство показва, че се установява нова форма на престои или спиране на работата на работодателя, предвидени в завареното законодателство в чл.120, чл.176, ал.4, чл.267 и чл.328, ал.1, т.4 КТ. Особеното в нововъведената мярка, е че може да обхване не само цялото предприятие или част от него (цех, звено, отдел, засегнат от мерките, установени при извънредното положение), но и отделен работник или служител. Освен това може да настъпи не само по решение на работодателя, заради обективно съществуващи причини (например извършване на планов ремонт, ревизии и др.), но и да е причинено от постановена от държавен орган мярка, която изисква недопускане на работниците и служителите до работните им места. Работодаателят може да обяви преустановяване на работата, когато не може да осигури възможност за работа от въщи, самото естество на работата им не позволява или е преценено, че продължаването на работата би било неефективно, което определя и затварянето им (например в заводи, цехове, сервиси и др.).

При издадена заповед по чл.120в КТ, по време на обявено извънредно положение или обявена извънредна епидемична обстановка, преустановяването на работата е временно спиране на работата по см. чл.328, ал.1, т.4 КТ. Трудовото правоотношение с работник или служител може да бъде прекратено по чл.328, ал.1, т.4 КТ при преустановяване работата на предприятието или на част от предприятието, вкл. по силата на заповед по чл.120в, ал.1 или ал.2 КТ, щом обективно фактически работа не е полагана (спряна е) за срок по-дълъг от 15 последователни дни (в този смисъл определение № 50694 от 29.09.2022 г. на ВКС по гр. д. № 763/2022 г., IV г. о.).

Общозвестно е, че поради епидемията от коронавирусна инфекция, в България е била въведена извънредна епидемична обстановка, включително през месеците януари - февруари 2021 г.

Спирането на дейността е предпоставено от обективни обстоятелства, които създават пречки за осъществяването ѝ. Т. е., без да са налице такива фактори, работодателят не може по свое усмотрение да вземе решение за спиране на дейността. Спирането на работата означава пълно преустановяване на дейността в съответния цех, поделение или друго обособено звено, като именно престоят за съответния период е обективният критерий за преценка спряна ли е работата. Без правно значение е дали работникът е бил задължен да ползва платен или неплатен отпуск, дали по време на престоя му е било възложено да изпълнява друга работа, дали е получавал обезщетение за престой, дали е ползвал отпуск или поради друга причина не е могъл да полага труд (например отпуск поради временна неработоспособност). Спирането е обективен факт, като е без значение и ако при прекратяване на трудовия договор работата е вече възобновена, стига спирането да е продължило минимум 15 дни до датата на уволнението. Съобразно установената съдебна практика уволнението в разглежданата хипотеза се извършва едностранно от работодателя, с предизвестие, срокът на което е 30 дни при безсрочните трудови договори и три месеца при срочните трудови договори, считано от следващия ден на връчване на писменото предизвестие – чл.326 КТ. Законодателят не е предвидил друг срок на предизвестие в хипотезата на чл.324, ал.1, т.4 КТ, което значи, че е възможно към датата на изтичане на отправеното предизвестие, работата, макар и да е била спряна за повече от 15 дни, да е възобновена – в пълен или ограничен

обем. (в този смисъл Решение № 298/28.10.2014 г. по гр. д. № 977/2014 г. на ВКС, Решение № 92/14.04.2016 г. по гр. д. № 4515/2015 г. на ВКС, Определение № 60823/15.12.2021 г. по гр. д. № 2221/21 г. на ВКС, Решение № 38/4.3.2015 г. по гр. д. № 3695/2014 г. на ВКС, Решение № 145/1.7.2019 г. по гр. д. № 4442/18 г. на ВКС).

Въззивната инстанция намира, че от съвкупната преценка на събраните по делото доказателства се установява наличието на обстоятелства, които са довели до спиране дейността на художествено-творческия колектив, в чиято дейност е бил зает и ищецът. Установява се от събраните по делото доказателства, че със заповед №МА-09/29.01.2021г. директорът на Държавен музикален и балетен център София е взел решение за спиране на работата на служителите от художествено-творчески колективи в Държавен музикален и балетен център София, както следва: артисти-солисти, оркестър, хор и балетен състав, както и, че през м. февруари 2021г. в програмата на театъра са били предвидени единствено четири представления на Балет „Арабеск“, който е отделно организационно звено при ответника. Това решение е било мотивирано от въведената извънредна епидемична обстановка поради епидемията от коронавирусна инфекция, както и поради спецификата на извършваната дейност и наложените ограничения за провеждане и посещаване на културно-развлекателни мероприятия, които обстоятелства са общоизвестни, и противоречат на събраните по делото доказателства и формалната и житейска логика изводите на първоинстанционния съд, че работодателят не е доказал настъпила промяна в дейността му, водеща до невъзможност за престиране на труд от цели звена. В случая е установено по делото, че по силата на горепосочената заповед на работодателя работата на служителите на ответника – артисти – солисти, оркестър, хор и балетен състав, е била спряна в периода от 02.02.2021г. до 02.03.2021г. за артисти – солисти и оркестър, и до 04.03.2021г. за хор и балетен състав, което е повече от 15 дни, като посочените служители не са изпълнявали трудовите си функции и не е установено в периода на престой да са провеждани представления или репетиции, като с оглед на длъжностната характеристика на ищеца и естеството на изпълняваните от него трудови функции, не могат да бъдат възприети твърденията му, че е изпълнявал трудовите си задължения посредством самоподготовка.

Без правно значение за реализирането на основанието по чл. 328, ал.

1, т. 4 КТ е дали ищецът е ползвал отпуск по време на престоя. Без значение е и фактът, че към момента на изтичане на едномесечния срок на предизвестieto, работата е вече възстановена. От значение е единствено пълното преустановяване на дейността в установения срок от повече от 15 дни. По изложените съображения съдът приема, че е налице фактическият състав на извършеното уволнение по чл. 328, ал. 1, т. 4 КТ.

Неоснователен е доводът на ищеца, че работодателят е следвало да извърши подбор.

Изискването за извършване на подбор не е приложимо при основанието по чл. 328, ал. 1, т. 4 КТ, а в други хипотези – при закриване на предприятието, съкращаване на щата или намаляване обема на работата. В случая нито едно от тези основания не е налице, за да се приеме, че квалифицирайки причината за уволнение по чл. 328, ал. 1, т. 4 КТ, работодателят е избегнал извършването на подбор. В тази насока следва да се има предвид, че в хипотезата на чл. 328, ал. 1, т. 4 КТ работодателят не е длъжен да извършва подбор и не е длъжен да прекрати договорите с всички работници и служители заети в спряната дейност.

Твърденията, че използвайки процесното основание за уволнение, ответникът е избегнал извършването на подбор, са относими към твърдението за злоупотреба с право от страна на работодателя. Злоупотребата с право ще е налице, когато работодателят сам създава привидно правно основание за прекратяване на един трудов договор, използвайки предвидени в закона механизми за това. В случая от събраните по делото доказателства не може да се направи такъв извод. Основание за прекратяване на трудовото правоотношение с работника по чл. 328, ал. 1, т. 4 от КТ е пълното преустановяване на дейността за определен период, обстоятелство установено в настоящото производство, поради което при уволнение на това основание не е предвидено и задължение за подбор по чл. 329 от КТ, нито закрила по чл. 333 от КТ (в този смисъл решение № 92/14.04.2016 г. по гр. дело № 4515/2015 г. на IV г.).

Неоснователни са и изложените от ищеца доводи, че уволнението е незаконно поради неспазен срок на предизвестieto от страна на работодателя, с оглед разпоредбата на чл. 220, ал. 1 от КТ, според която страната, която има право да прекрати трудовото правоотношение с предизвестие, може да го

прекрати и преди да изтече срокът на предизвестieto, при което дължи на другата страна обезщетение в размер на брутното трудово възнаграждение на работника или служителя за неспазения срок на предизвестieto.

Поради това настоящият състав приема, че ответникът – работодател законосъобразно е упражнил субективното си потестативно право да прекрати трудовото правоотношение с ищеца на основание чл. 328, ал. 1, т. 4 от КТ, а предявеният иск с правна квалификация чл. 344, ал. 1, т. 1 от КТ се явява неоснователен.

Предвид неоснователността на главния иск по чл. 344, ал. 1, т. 1 от КТ, неоснователен се явява и акцесорният иск по чл. 344, ал. 1, т. 3 от КТ за обезщетение по чл. 225, ал. 1 от КТ за исковия период.

Поради изложеното и предвид несъвпадане на изводите на двете съдебни инстанции първоинстанционното решение следва да бъде отменено и предявените искове да бъдат отхвърлени като неоснователни.

По разноските:

При този изход на спора на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, във вр. с чл. 273 ГПК, на въззивника следва да бъдат присъдени разноски за първоинстанционното производство в размер на 200 лева, от които 150 лева юрисконсултско възнаграждение и 50 лева разноски за вещо лице. На въззивника не следва да бъдат присъждани разноски за въззивното производство, предвид липсата на такова искане.

По изложените мотиви, Софийски градски съд, ГО, IV-Е въззивен състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ изцяло решение №20197518/12.10.2021г., постановено по гр.д. №16114/2021г. по описа на СРС, 72 състав, вместо което **ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ предявените от З. А. А., ЕГН *****, с адрес гр. Луковит, ул. „****“, съдебен адрес гр. София, ул. „*****“ срещу Държавен музикален и балетен център София, с адрес гр. София, ул. „****“, искове с правно основание чл.344, ал.1, т.1, и т.3 във вр с чл.225, ал.1 от КТ за признаване за незаконно на уволнението, извършено със заповед

№РД-13-299/25.02.2021г. на директора на Държавен музикален и балетен център София на основание чл.328, ал.1, т.4 от КТ и за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата от 5072,90 лева, представляваща обезщетение за оставане без работа в резултат от уволнението за периода от 27.02.2021г. до 27.08.2021г., като неоснователни.

ОСЪЖДА З. А. А. да заплати на Държавен музикален и балетен център София разноски за първоинстанционното производство в размер на 200 лева.

Решението подлежи на касационно обжалване в едномесечен срок от връчването му на страните пред ВКС.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____